

Uchwała nr 2925
Senatu Uniwersytetu w Białymstoku
z dnia 23 czerwca 2021 r.

*w sprawie ustalenia programu Studiów Podyplomowych Edukacja i Terapia
Osób z Zaburzeniami ze Spektrum Autyzmu,
obowiązującego od roku akademickiego 2021/2022*

Na podstawie § 33 ust. 1 pkt 12 Statutu Uniwersytetu w Białymstoku Senat Uniwersytetu w Białymstoku uchwała, co następuje:

§ 1

1. Senat Uniwersytetu w Białymstoku ustala, obowiązujący od roku akademickiego 2021/2022, program *Studiów Podyplomowych Edukacja i Terapia Osób z Zaburzeniami ze Spektrum Autyzmu*.
2. Program studiów stanowi Załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Senatu Uniwersytetu w Białymstoku

Prof. dr hab. Robert W. Ciborowski

PROGRAM STUDIÓW PODYPLOMOWYCH

Studia Podyplomowe Edukacja i Terapia Osób z Zaburzeniami ze Spektrum Autyzmu obowiązuje od roku akademickiego: 2021/2022

Część I. Informacje ogólne

1. Nazwa jednostki prowadzącej kształcenie: WYDZIAŁ NAUK O EDUKACJI
2. Ogólne cele kształcenia:
  - Dostarczenie wiedzy dotyczącej diagnozowania, leczenia, edukacji i terapii oraz aktywizacji społeczno-zawodowej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, a także wspomagania rodzin wychowujących dziecko z autyzmem.
  - Kształtowanie umiejętności w zakresie diagnozowania oraz planowania i realizacji wczesnego wspomagania rozwoju, zajęć edukacyjno-terapeutycznych z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu,
  - Rozwijanie kompetencji społecznych umożliwiających przestrzeganie zasad etyki zawodowej, współdziałanie z innymi nauczycielami oraz rodzicami dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz otwieranie się na nowe obszary wiedzy dotyczącej autyzmu.
3. Umiejscowienie studiów w dyscyplinie Pedagogika.
4. Wskazanie, w jaki sposób w procesie definiowania efektów uczenia się uwzględniono zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego: Powołana została Rada Programowa, w skład której wchodzi: pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Nauk o Edukacji, studenci, praktycy pracujący z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz pracodawcy.
5. Liczba semestrów: 3
6. Łączna liczba punktów ECTS umożliwiająca ukończenie studiów podyplomowych:
  - W przypadku uczestników studiów podyplomowych z przygotowaniem z zakresu pedagogiki specjalnej: 52 pkt. ECTS
  - W przypadku uczestników studiów podyplomowych niemających przygotowania z zakresu pedagogiki specjalnej: 60 pkt. ECTS
7. Łączna liczba godzin zajęć na studiach podyplomowych:
  - W przypadku uczestników studiów podyplomowych z przygotowaniem z zakresu pedagogiki specjalnej: 602 godz.
  - W przypadku uczestników studiów podyplomowych niemających przygotowania z zakresu pedagogiki specjalnej: 662 godz.
8. Wymagania wstępne (*oczekiwane kompetencje kandydata*): studia adresowane są do absolwentów studiów wyższych (pierwszego, drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich) posiadających przygotowanie pedagogiczne oraz kwalifikacje z pedagogiki specjalnej, którzy chcą uzyskać dodatkowe przygotowanie w zakresie edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.
Studia są przewidziane również dla osób, które posiadają kwalifikacje do nauczania przedmiotu lub prowadzenia zajęć oraz przygotowanie pedagogiczne, ale nie posiadają przygotowania w zakresie pedagogiki specjalnej, co wiąże się z realizacją dodatkowych 60 godzin zajęć dydaktycznych i odbyciem 60 godzin praktyki zawodowej.
9. Kwalifikacje nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych na poziomie: 7
10. Zaopiniowano na Radzie Wydziału w dniu: 20.05.2021r.

Część II. Efekty uczenia się

Symbol opisu charakterystyk drugiego stopnia PRK	Symbol efektu uczenia się	Opis efektu uczenia się
Wiedza, absolwent zna i rozumie:		
P7S_WG	SP7_WG01	w zaawansowanym stopniu - ogólne prawidłowości i mechanizmy rozwoju osób w aspekcie biologicznym, psychologicznym oraz społecznym; rozumie istotę dysfunkcji, dysharmonii, a także normy i patologii w ocenie stanu fizycznego, psychicznego i sytuacji społecznej osoby
	SP7_WG02	w zaawansowanym stopniu – podstawowe fakty i zjawiska oraz dotyczące ich teorie wyjaśniające uwarunkowania i specyfikę psychospołecznego funkcjonowania osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju
P7S_WK	SP7_WK01	w zaawansowanym stopniu – specyfikę funkcjonowania rodzin z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, warunkowania i rodzaje trudności i ograniczeń występujących w różnych aspektach życia rodzinnego oraz potrzebę kompleksowego wsparcia całej rodziny
	SP7_WK02	podstawowe uwarunkowania prawne, ekonomiczne, psychologiczne i społeczno-kulturowe oraz zasady, formy i źródła działań pomocowych na rzecz osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich rodzin
	SP7_WK03	w zaawansowanym stopniu – zasady, metody wykorzystywane w diagnostyce, terapii i edukacji osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu
Umiejętności, absolwent potrafi:		
P7S_UW	SP7_UW01	obserwować, diagnozować i racjonalnie oceniać złożone problemy pedagogiczne, prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań w określonych obszarach w oparciu o właściwy dobór metod, narzędzi oraz krytyczną analizę i syntezę informacji pochodzących z różnych źródeł
P7S_UK	SP7_UK01	komunikować się z użyciem wybranych alternatywnych form porozumiewania się
	SP7_UK02	współpracować ze środowiskiem rodzinnym oraz aktywnie uczestniczyć w pracy zespołu interdyscyplinarnego
P7S_UO	SP7_UO01	planować i organizować warsztat pracy edukacyjno-terapeutycznej – dobrać właściwe metody, formy i środki w zależności od specyfiki funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu
P7S_UU	SP7_UU01	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się
Kompetencje społeczne, absolwent jest gotów do:		
P7S_KK	SP7_KK01	uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych dotyczących jakości funkcjonowania osób z zaburzeniami rozwoju i ich rodzin w różnych dziedzinach życia
P7S_KO	SP7_KO01	współorganizowania i inicjowania działań na rzecz wspomagania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich rodzin w sposób refleksyjny i kreatywny, z poszanowaniem ich potrzeb oraz prawa do autonomii i podmiotowości
P7S_KR	SP7_KR01	odpowiedzialnego wypełniania zadań zawodowych, w tym przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych osób współodpowiedzialnych za kreowanie warunków i sytuacji sprzyjających rozwojowi osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

Objaśnienia oznaczeń:

P6, P7, P8 – poziom PRK

S – charakterystyka typowa dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego

W – wiedza	G – głębia i zakres
	K - kontekst
U – umiejętności	W – wykorzystanie wiedzy
	K – komunikowanie się
	O – organizacja pracy
	U – uczenie się
K – kompetencje społeczne	K – krytyczna ocena
	O - odpowiedzialność
	R – rola zawodowa

Część III. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się

TREŚCI PROGRAMOWE ZAJĘĆ LUB GRUP ZAJĘĆ

Grupa zajęć _ 1 MODUŁ PRZYGOTOWANIE KIERUNKOWE

1) Dydaktyka specjalna

SP7_WK02, SP7_WK03, SP7_UW01, SP7_UO01, SP7_KR01

Dydaktyka specjalna jako nauka teoretyczna i empiryczna. Systematyka dydaktyki specjalnej. Dydaktyka specjalna w kontekście porównawczym i interdyscyplinarnym. Koncepcje i systemy dydaktyczne kształcenia specjalnego. Zasady, metody, formy organizacyjne w kształceniu specjalnym. Swoistość procesu kształcenia specjalnego, jego uwarunkowania. Prawne regulacje procesu kształcenia specjalnego. Ewaluacja i efektywność w kształceniu specjalnym. Miejsce i rola dydaktyki specjalnej w szkolnictwie ogólnodostępnym. Model kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wzorce edukacyjne w odniesieniu do osób ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi. Konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauczania i ich adaptacja do zróżnicowanych potrzeb uczniów. Nowe technologie informacyjno-komunikacyjne w nauczaniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Pedagog specjalny w kształceniu uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Edukacja permanentna. Rodzina ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Rozwiązania dydaktyczne w specjalnym oddziaływaniu dydaktycznym. Model kształcenia uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Rozwiązania dydaktyczne w specjalnym oddziaływaniu dydaktycznym w pracy z uczniem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.

2) Diagnostyka w pedagogice specjalnej

SP7_WK03, SP7_UW01, SP7_UO01, SP7_KR01

Specyfika diagnozy w pedagogice specjalnej na tle innych diagnoz. Diagnoza wielospecjalistyczna: skład i zasady współpracy zespołu diagnostycznego. Diagnoza pedagogiczna w polskim prawie oświatowym – zadania nauczycieli i specjalistów, zasady sporządzania opinii, zawartość wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia. Diagnoza jako podstawa projektowania oddziaływań terapeutycznych wobec uczniów z zaburzeniami rozwoju. Pedagogiczne metody, techniki i narzędzia oceny funkcjonowania edukacyjnego, fizycznego, psychicznego i społecznego osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Diagnoza potencjału rozwojowego. Planowanie i konstrukcja narzędzi diagnozy w pedagogice specjalnej. Diagnoza wybranych problemów funkcjonowania dziecka i rodziny. Strategie diagnozowania rodziny. Zasady postępowania diagnostycznego w poznaniu

środowiska rodzinnego. Wywiad i rozmowa jako sposoby zdobywania informacji o rodzinie. Narzędzia wykorzystywane w diagnozie rodziny. Normy moralne i etyczne diagnostyki w pedagogice specjalnej.

3) Bezpieczeństwo i higiena pracy

SP7_WK02, SP7_UO01, SP7_KR01

Wybrane zagadnienia prawnej ochrony pracy. Akty prawne dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy. Elementy ergonomii, fizjologii i higieny pracy. Zagrożenia i profilaktyka w środowisku pracy. Ocena ryzyka zawodowego - sposób na bezpieczne miejsce pracy. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach.

Grupa zajęć_ 2 MODUŁ PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNE

4) Współczesne tendencje w pedagogice specjalnej

SP7_WG01, SP7_WG02, SP7_UW01, SP7_KK01

Od biologizmu do humanizmu - paradygmatyczne zmiany we współczesnej pedagogice specjalnej. Wielowymiarowość i interdyscyplinarność zjawiska niepełnosprawności. Krytyczne studia nad niepełnosprawnością. Podmiotowość i autonomia osób z niepełnosprawnością. Paradygmat normalizacyjny – tworzenie społecznej i edukacyjnej przestrzeni integracyjnej i włączającej. Osoby z niepełnosprawnością w przestrzeni społecznej – możliwości i ograniczenia, wyrównywanie szans. Wybrane aspekty dotyczące funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w różnych sferach życia: rodzina, praca zawodowa, czas wolny (partycypacja w kulturze, aktywność sportowa). Założenia – rzeczywistość – propozycje zmian. Implikacje dla praktyki pedagogicznej.

5) Neuropsychologiczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu

SP7_WG01, SP7_WG02, SP7_UW01, SP7_KK01

Podstawy psychiatrii i psychopatologii, neurologii. Anatomia i fizjologia układu nerwowego w kontekście deficytów i nieprawidłowości rozwojowych w spektrum autyzmu. Zagadnienia zaburzeń genetycznych i niepełnosprawności sprzężonych. Zaburzenia ze spektrum autyzmu w kontekście innych zaburzeń neurorozwojowych, (w tym afazji, mózgowego porażenia dziecięcego i ADHD), uszkodzeń słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego i innych niepełnosprawności. Charakterystyka psychologiczna osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w różnych okresach rozwojowych. Wczesne symptomy autyzmu. Znaczenie środowiska fizycznego, stymulacji i integracji sensorycznej w autyzmie. Specyfika funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego w zaburzeniach ze spektrum autyzmu. Mowa, język i komunikacja osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu;

6) Medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu

SP7_WG01, SP7_UW01, SP7_KK01

Choroby wieku dziecięcego i wybrane problemy medyczne dotyczące dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym dieta, suplementacja, farmakoterapia. Narzędzia do monitorowania stanu zdrowia dzieci. Kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu, ich uwarunkowania i epidemiologia; miejsce zaburzeń autystycznych w medycznych klasyfikacjach nozologicznych (ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF). Zasady diagnozy różnicowej.

7) Diagnoza zaburzeń ze spektrum autyzmu

SP7_WK03, SP7_UW01, SP7_KO01

Kryteria diagnostyczne zaburzeń ze spektrum autyzmu w klasyfikacjach nozologicznych ICD, DSM) i klasyfikacji funkcjonalnej (ICF). Zasady diagnozy różnicowej- – autystyczne spektrum zaburzeń w kontekście uszkodzenia słuchu, zaburzenia rozwoju intelektualnego oraz innych zaburzeń i niepełnosprawności. Zasady diagnozy psychopedagogicznej uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym profile funkcjonalne; metody i narzędzia w diagnozie zaburzeń ze spektrum autyzmu,

międzynarodowy „złotego standard diagnostyczny” ADI-R (Autism Diagnostic Interview-Revised) i ADOS (Autism Diagnostic Observation Schedule).

8) Diagnoza funkcjonalna osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WK03, SP7_UW01, SP7_KO01

Ocena potrzeb i możliwości rozwojowych dziecka do 6 roku życia. Ocena ryzyka zaburzeń autystycznych. Charakterystyka podstawowych symptomów autyzmu. Kryteria diagnozy funkcjonalnej dziecka ze spektrum autyzmu. Omówienie charakterystycznych obszarów nieprawidłowości zachowania osób z typowymi zaburzeniami autyzmu i zespołu Aspergera – zachowania stereotypowe, destrukcyjne. Prezentacja metod i narzędzi diagnozy funkcjonalnej dziecka ze spektrum autyzmu.

9) Metody terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WK03, SP7_UW01, SP7_UO01, SP7_KO01

Główne podejścia terapeutyczne, rodzaje terapii stosowane w pracy z dziećmi z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Cele i podstawowe założenia wybranych metod stosowanych w pracy terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich praktyczne zastosowanie. Metody terapii niedyrektywnej: Terapia Zabawowa V. Axline, muzykoterapia, Metoda opcji, Metoda Ruchu Rozwijającego V. Sherborne, Metoda Dobrego Startu, Program Aktywności M. i Ch. Knillów, Metoda Felice Affolter, zabawy paluszkowe. Wybrane metody terapii dyrektywnej dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu: Program TEACCH (*Treatment and Education of Autistic and Related Communication Handicapped Children*), Metoda Stymulowanych Seryjnych Powtórzeń (SSP) autorstwa Z. Szota, Terapia holding.

10) Stymulacja zmysłów i integracja sensoryczno-motoryczna

SP7_WK03, SP7_UO01, SP7_KO01

Poznanie teorii integracji sensorycznej. Ocena funkcjonowania poszczególnych zmysłów. Rodzaje zaburzeń sensoryczno-motorycznych u osób ze spektrum autyzmu- charakterystyka najczęściej występujących objawów zaburzeń w przetwarzaniu bodźców zmysłowych. Prezentacja metod stymulowania poszczególnych zmysłów – cele i podstawowe założenie przedstawionych metod. Warunki i zasady tworzenia przyjaznego środowiska wspierającego rozwój i umożliwiającego wielozmysłowe poznanie świata. Ocena efektywności terapii.

11) Komunikacja alternatywna i wspomagająca w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WK03, SP7_UK01, SP7_KR01

Komunikacja a psychospołeczne funkcjonowanie człowieka. Kompetencje i dysfunkcje komunikacyjne dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Komunikacja alternatywna i wspomagająca (AAC) - definicja, terminologia, klasyfikacja. Użytkownicy, dobór systemu znaków do ich możliwości psychofizycznych. Planowanie i doskonalenie procesu nabywania kompetencji komunikacyjnych przez dzieci ze spektrum autyzmu. Metody pracy i narzędzia wspomagające rozwój komunikacji werbalnej z otoczeniem. Wybrane metody i formy komunikacji alternatywnej: Metoda PECS (*Picture Exchange Communication System*), Metoda Ułatwionej Komunikacji. Efektywność stosowania systemów komunikacji alternatywnej i wspomagającej u dzieci i młodzieży z zaburzeniami porozumiewania się.

12) Wybrane metody terapii zachowań problemowych

SP7_WG02, SP7_WK03, SP7_UW01, SP7_UO01, SP7_KO01

Rodzaje zachowań trudnych u uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (ASD). Koncepcje wyjaśniające powstawanie zachowań trudnych u uczniów z ASD. Zasady korekcji zachowań i metody rozwiązywania problemów wychowawczych u dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum

autyzmu. Różne podejścia w terapii zachowań problemowych dzieci lub uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym modele edukacyjno-terapeutyczne. Proaktywne i reaktywne strategie radzenia z zachowaniami problemowymi. Program behawioralnej modyfikacji zachowań.

13) Wspieranie rodziny w terapii i edukacji dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WK01, SP7_WK02, SP7_UK02, SP7_KK01, SP7_KO01

Diagnoza potrzeb rodziny z dzieckiem z ze spektrum autyzmu. Rola udziału rodziców w terapii i edukacji dziecka z zaburzeniami autyzmu. Systemy i rodzaje wsparcia społecznego, sieć wsparcia Instytucjonalne i pozainstytucjonalne formy wsparcia rodziny.

14) Wybrane problemy rozwoju i funkcjonowania dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WG02, SP7_WK01, SP7_UW01, SP7_KK01

Podmiotowe i społeczno-kulturowe wyznaczniki funkcjonowania społecznego dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Kontakty interpersonalne, przyjaźń, relacje partnerskie dorosłych osób z ASD. Instytucje opiekuńcze i alternatywne formy życia dorosłych osób z ASD w Polsce oraz w innych krajach (domy pomocy społecznej, mieszkalnictwo chronione, asysta osobista). Projekty i programy realizowane w Polsce i w innych krajach ukierunkowane na realizację potrzeb osób dorosłych z ASD. Aktywność zawodowa osób z ASD. Prawno-organizacyjne, środowiskowe i osobowe uwarunkowania aktywności zawodowej osób z ASD. Potrzeby rodzin generacyjnych dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu Uwarunkowania i znaczenie procesu planowania opieki w rodzinach generacyjnych. Stowarzyszenia i organizacje działające na rzecz osób z ASD.

Grupa zajęć_3 MODUŁ PRZYGOTOWANIE DYDAKTYCZNO-METODYCZNE

15) Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WG01, SP7_WK02, SP7_UO01, SP7_UK02, SP7_KO01

Wyjaśnienia terminologiczne. Podstawy prawne wczesnego wspomaganie rozwoju. Działania prewencyjne, profilaktyczne jako integralny element działań wspomagających. Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w kontekście paradygmatu systemowo-ekologicznego. Diagnoza we wczesnym wspomaganie. Zespół wczesnego wspomaganie. Formy, metody wspomaganie rozwoju małego dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Modele współpracy specjalistów z rodziną dziecka. Programy wczesnego wspomaganie/interwencji we wczesnym dzieciństwie.

16) Metodyka pracy z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w wieku szkolnym

SP7_WG02, SP7_WK03, SP7_UO01, SP7_UK02, SP7_KR01

Specyfika pracy nauczyciela/wychowawcy wspomagającego rozwój dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Planowanie pracy dydaktyczno-wychowawczej i terapeutycznej z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu Dostosowywanie wymagań edukacyjnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Metody i formy pracy dydaktycznej i wychowawczej z uczniem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Tworzenie sytuacji edukacyjnych i wykorzystywanie sytuacji naturalnych do nabywania doświadczeń społeczno-komunikacyjnych i poznawczych. Rozwiązania metodyczne w pracy edukacyjno-terapeutycznej z uczniem z autyzmem. Współorganizowanie zajęć dydaktycznych przez nauczyciela wspierającego ucznia z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i innymi zaburzeniami neurorozwojowymi. Współpraca ze specjalistami/ terapeutami i rodzicami ucznia.

17) Indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WK03, SP7_UO01, SP7_KR01

Tworzenie programów. Formułowanie celów. Określanie wymagań edukacyjnych i wskazań terapeutycznych. Wskazanie obszarów wsparcia. Ewaluacja programów. Monitorowanie realizacji programów

18) Metodyka zajęć rewalidacji indywidualnej z uczniem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WG01, SP7_WK03, SP7_UO01, SP7_KR01

Cele, zasady organizacji zajęć rewalidacji indywidualnej. Rewalidacja indywidualna w świetle prawa oświatowego. Rodzaje zajęć rewalidacji indywidualnej. Główne kierunki działań rewalidacyjnych. Program rewalidacji indywidualnej. Zasady programowania jednostki metodycznej – konstruowanie scenariuszy zajęć rewalidacyjnych.

19) Metodyka treningów kompetencji społecznych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WK03, SP7_UO01, SP7_KR01

Organizacja treningu kompetencji społecznych. Dobór tematów. Struktura zajęć terapeutycznych. Cele i zadania treningu kompetencji społecznych uczniów ASD. Rozwiązania metodyczne w realizacji zajęć z zakresu treningów kompetencji społecznych uczniów z ASD (integracja i zaufanie, emocje i ich kontrola, wyrażanie potrzeb, radzenie z krytyką, zachowania ryzykowne, inne istotne ze względu na funkcjonowanie uczniów z ASD). Wspieranie uczniów z ASD w nabywaniu kompetencji społecznych w środowisku rówieśniczym- wskazania metodyczne. Specyfika treningów kompetencji społecznych w pracy z uczniem ze spektrum autyzmu. Wzmacnianie zachowań pożądaných i strategie postępowania wobec zachowań niepożądanych w trakcie treningu.

20) Metodyka pracy w grupie zróżnicowanej

SP7_WG02, SP7_WK03, SP7_UO01, SP7_KO01

Specyfika pracy w grupie zróżnicowanej. Projektowanie przestrzeni klasy szkolnej. Podmiotowość i pełnomocność ucznia. Style poznawcze i strategie uczenia się, a style nauczania w kontekście grupy heterogenicznej. Istota i zalety nauczania otwartego w edukacji włączającej. Indywidualizacja nauczania w grupach włączających. Pojęcie i zasady uniwersalnego projektowania zajęć. Opracowywanie materiałów dydaktycznych zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania zajęć. Motywowanie ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i bazowanie na jego zainteresowaniach. Metody nauczania i ich adaptacja do zróżnicowanych potrzeb uczniów. Metody aktywizujące. Metoda projektów. Praca badawcza ucznia. Stosowanie alternatywnych sposobów uczenia się i elastycznego nauczania. Formy organizacyjne pracy na lekcji. Istota, efektywność i modele tutoringów uczniowskiego w klasach włączających. Modele nauczania w małych grupach w klasach włączających. Modele współpracy nauczycieli i specjalistów oraz ich konsekwencje dla organizacji zajęć edukacyjnych. Kontrola postępów i ocenianie w klasach włączających.

21) Doradztwo zawodowe i wspieranie rozwoju zawodowego osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu

SP7_WK02, SP7_UW01, SP7_UO01, SP7_KO01

Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z zagadnieniami dotyczącymi procesu specjalistycznego doradztwa zawodowego, zwłaszcza z warsztatem metodycznym doradcy, pracującego z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. W trakcie realizacji zajęć uczestnicy będą mieć sposobność do tego, by dowiedzieć się jaką rolę pełni doradca w procesie rehabilitacji zawodowej osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w jaki sposób należy oceniać ich realne możliwości

funkcjonowania na rynku pracy, jak prowadzić proces doradczy w oparciu o najnowsze przesłanki psychologiczne, a także wspólnie z prowadzącą przeanalizować poszczególne przypadki osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, które planują, nabywają kompetencje zawodowe lub są w okresie poszukiwania pracy, w kontekście ich zasobów i ograniczeń (w różnych sferach funkcjonowania bio-psycho-społecznego).

Grupa zajęć_4 MODUŁ DYPLMOWY

22) Seminarium dyplomowe

SP7_WG02, SP7_UW01, SP7_KR01

Treści programowe realizowane w trakcie seminarium są zróżnicowane w zależności od zainteresowań badawczych, koncentrują się wokół szeroko rozumianej problematyki psychospołecznego i edukacyjnego funkcjonowania osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Precyzowanie obszaru zainteresowań badawczych studentów. Kompozycja pracy dyplomowej. Podstawowe wymagania formalne i edytorskie stawiane pracy dyplomowej. Dyskusja nad etyką prowadzenia badań z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu. Opracowanie koncepcji i formułowanie tematu pracy dyplomowej. Dobór i analiza literatury z zakresu podjętej problematyki. Omawianie sposobu analizy i prezentacji wyników badań, wnioskowania oraz uzasadnianie założeń i sposobów realizacji opracowywanego projektu działań pedagogicznych. Zasady przygotowania i opracowania różnych rodzajów tekstów naukowych.

Grupa zajęć_5 MODUŁ PRAKTYKA ZAWODOWA

23) Praktyka zawodowa (moduł kierunkowy)

SP7_WK03, SP7_UW01, SP7_UO01, SP7_UU01, SP7_KO01, SP7_KR01

Praktyka ma charakter asystencki. Obejmuje obserwację i uczestnictwo w różnych formach działań realizowanych w praktyce edukacyjnej i działaniach opiekuńczo-wychowawczych oraz rewalidacyjnych. Celem praktyki jest zapoznanie studentów ze specyfiką pracy przedszkola, szkoły lub innej placówki systemu oświaty, w której realizowana jest praktyka, a w szczególności: poznanie zadań opiekuńczo-wychowawczych, organizacji pracy, zakresu zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaju prowadzonej dokumentacji. Studenci będą mieli możliwość obserwacji dynamiki grupy (klasy), ról pełnionych przez uczestników grupy, aktywności i funkcjonowania dzieci (uczniów) ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w grupie rówieśniczej oraz podczas zajęć. W zakres zadań studentów wchodzi również asystowanie nauczycielowi w realizowanych działaniach, co ma stworzyć okazję do stopniowego wdrażania się do podejmowania zadań organizacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych, terapeutycznych, nawiązywania relacji z uczniami oraz pracownikami, a także uczestniczenia w procesie diagnozy i analizowania konkretnych przypadków.

24) Praktyka zawodowa (moduł specjalnościowy)

SP7_WK03, SP7_UW01, SP7_UO01, SP7_UU01, SP7_KO01, SP7_KR01

Celem praktyki asystencko-pedagogicznej jest wykorzystanie wiedzy teoretycznej zdobytej podczas studiów do realizacji zadań w środowisku edukacyjnym dzieci/ uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu pod nadzorem Opiekuna praktyk. Zadaniem studentów jest wieloaspektowe poznanie funkcjonowania placówek, stosowanych metod pracy i procedur organizacyjnych. Będą mieli możliwość doskonalenia i pogłębiania umiejętności oceniania złożonych sytuacji wychowawczych, edukacyjnych, terapeutycznych oraz projektowania i realizowania zadań z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb dzieci/ uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu oraz dokonywania ich

ewaluacji. Oczekuje się, że studenci wykażą się odpowiedzialnością za powierzone im zadania, wrażliwością i zaangażowaniem w rozwiązywaniu napotkanych sytuacji problemowych, jak również przestrzeganiem etyki zawodowej pedagoga specjalnego. Co najmniej 60% łącznego wymiaru godzin musi być zrealizowane jako praktyka asystencka, obejmująca także samodzielne realizowanie zadań.

Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych (wraz z przyporządkowaną im liczbą punktów ECTS)

Praktyka jest nieodłącznym elementem programu kształcenia na studiach podyplomowych w zakresie Edukacji i terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i podlega obowiązkowemu zaliczeniu. W jej ramach studenci łączą wiedzę teoretyczną, zdobytą podczas zajęć dydaktycznych, z działalnością praktyczną w placówkach/instytucjach związanych merytorycznie ze specjalnością studiów podyplomowych.

Wymiar odbywania praktyk zawodowych

1. Uczestnicy studiów podyplomowych niemający przygotowania w zakresie pedagogiki specjalnej odbywają:
  - **60-godzinną** praktykę asystencką w: przedszkolach, szkołach ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi, specjalnych oraz specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, do których uczęszczają dzieci/ uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (z niepełnosprawnością) – **4 pkt.**
  - **120-godzinną** praktykę asystencko-pedagogiczną w: przedszkolach, szkołach ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi oraz specjalnych ośrodkach szkolno-terapeutyczno-wychowawczych, do których uczęszczają dzieci/ uczniowie z zaburzeniami ze spektrum autyzmu – **6 pkt.**
2. Uczestnicy studiów podyplomowych z przygotowaniem w zakresie pedagogiki specjalnej odbywają:
  - **120-godzinną** praktykę asystencko-pedagogiczną w: przedszkolach, szkołach ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi oraz specjalnych ośrodkach szkolno-terapeutyczno-wychowawczych, do których uczęszczają dzieci/uczniowie z zaburzeniami ze spektrum autyzmu – **6 pkt.**

Warunki zaliczenia praktyk

Zaliczenie praktyki przez Opiekuna praktyki z ramienia Uczelni następuje na podstawie:

1. Przedłożenia przez studenta potwierdzenia dyrektora placówki o terminie realizacji praktyki (pieczęć i podpis w dzienniczku praktyk).
2. Przedstawienia, w formie pisemnej, pozytywnej opinii i oceny zrealizowanej praktyki w stopniu (skala 2-5) wydanej przez Opiekuna praktyki z ramienia Organizatora praktyki, zawierającej spostrzeżenia dotyczące: postawy, wiedzy, poziomu zaangażowania w wykonywaną pracę, punktualności oraz merytorycznego przygotowania studenta.
3. Terminowego przedstawienia przez studenta wymaganej dokumentacji – rzetelnie uzupełnionego dzienniczka praktyk, opinii i oceny opiekuna z ramienia Organizatora praktyk i ewentualnej pisemnej opinii studenta na temat przebytej praktyki.
4. Opiekun praktyk ze strony Uczelni dokonuje weryfikacji przedmiotowych efektów kształcenia na podstawie: dzienniczka praktyk, innych wymaganych dokumentów, oceny i opinii Opiekuna z ramienia Organizatora praktyk potwierdzającej odbycie wszystkich godzin praktyk przewidzianych w programie.

Sposoby weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia

Zaliczenie, egzamin i inne sposoby weryfikacji określone są w części B sylabusu na dany rok akademicki

Warunki ukończenia studiów podyplomowych

1. Zaliczenie przedmiotów objętych planem studiów, przygotowanie projektu dyplomowego i egzamin dyplomowy.
2. Zakres i sposób przeprowadzenia egzaminu dyplomowego określony jest w procedurze dyplomowania.
3. Absolwenci zdobędą niezbędne kwalifikacje i kompetencje umożliwiające:
  - udział w procesie wieloprofilowej diagnozy osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu;
  - planowanie i realizację zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w zespołach wczesnego wspomaganie rozwoju organizowanych w instytucjach zgodnie z Rozporządzeniem MEN 2017 r., poz. 1635;
  - konstruowanie i ewaluację indywidualnego programu edukacyjno-terapeutycznego dla dzieci/uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu;
  - wychowanie i nauczanie dzieci/uczniów z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi oraz specjalnych, adekwatnie do kwalifikacji uzyskanych po studiach I i II stopnia lub jednolitych studiach magisterskich (zgodnie z rozporządzeniem MEN 2017 r., poz. 1578);
  - planowanie i realizację zajęć rewalidacyjnych z osobami z zaburzeniami ze spektrum autyzmu (zgodnie z rozporządzeniem MEN 2017 r., poz. 1575 z późniejszymi zmianami);
  - doradztwo zawodowe dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu;
  - aktywizację społeczno-zawodową dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu;
  - wsparcie rodzin dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu.

Sposób określenia wyniku studiów podyplomowych na świadectwie ukończenia studiów podyplomowych:

Na świadectwie ukończenie studiów podyplomowych wynik ukończenia studiów podyplomowych określany jest poprzez wpisanie odpowiednio oceny (zgodnie z §18 Regulaminu studiów podyplomowych Uniwersytetu w Białymstoku)

Część III. Opis procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się

Harmonogram realizacji programu studiów podyplomowych obowiązuje od roku akad. 2021/2022

Nazwa studiów podyplomowych: Studia Podyplomowe Edukacja i Terapia Osób z Zaburzeniami ze Spektrum Autyzmu

L.P.	NAZWA ZAJĘĆ	KOD ZAJĘĆ USOS	punkty ECTS	Egzamin / Zaliczenie	Liczba godzin zajęć						
					RAZEM	WYKŁADY	ĆWICZENIA	KONWERSATORIA	LABORATORIA	SEMINARIA	ZAJĘCIA TERENOWE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
MODUŁ 1. PRZYGOTOWANIE KIERUNKOWE											
1	Dydaktyka specjalna		4	ZalO2	30	15	15				
2	Diagnostyka w pedagogice specjalnej		4	ZalO1	30	15	15				
3	Bezpieczeństwo i higiena pracy			ZalO1	2	2					
	RAZEM		8		62	32	30				
MODUŁ 2. PRZYGOTOWANIE MERYTORYCZNE											
4	Współczesne tendencje w pedagogice specjalnej		1	ZalO1	25	15	10				
5	Neuropsychologiczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu		1	Zal O1	15	15					
6	Medyczne podstawy zaburzeń ze spektrum autyzmu		1	Zal O1	15	15					
7	Diagnoza zaburzeń ze spektrum autyzmu		3	Egz1	30	10	20				
8	Diagnoza funkcjonalna osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		2	ZalO1	30		30				
9	Metody terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		3	Egz1	30	10	20				
10	Stymulacja zmysłów i integracja sensoryczno-motoryczna		1	ZalO1	15		15				

L.P.	NAZWA ZAJĘĆ	KOD ZAJĘĆ USOS	punkty ECTS	Egzamin / Zaliczenie	Liczba godzin zajęć						
					RAZEM	WYKLADY	ĆWICZENIA	KONWERSATORIA	LABORATORIA	SEMINARIA	ZAJĘCIA TERENOWE
11	Komunikacja alternatywna i wspomagająca w terapii osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		1	ZalO2	20		20				
12	Wybrane metody terapii zachowań problemowych		2	ZalO2	20	10	10				
13	Wspieranie rodziny w terapii i edukacji dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		3	Egz2	20	10	10				
14	Wybrane problemy rozwoju i funkcjonowania dorosłych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		2	Zal O3	20		20				
	RAZEM		20		240	85	155				
MODUŁ 3. PRZYGOTOWANIE DYDAKTYCZNO-METODYCZNE											
15	Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		3	Egz2	20	10	10				
16	Metodyka pracy z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w wieku szkolnym		3	Egz2	30	15	15				
17	Indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne dla osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		1	ZalO2	20		20				
18	Metodyka zajęć rewalidacji indywidualnej z uczniem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		1	ZalO3	20		20				
19	Metodyka treningów kompetencji społecznych osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		1	Zal O3	20		20				
20	Metodyka pracy w grupie zróżnicowanej		2	ZalO3	25	10	15				
21	Doradztwo zawodowe i wspieranie rozwoju zawodowego osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu		1	ZalO3	15	15					
	RAZEM		12		150	50	100				

L.P.	NAZWA ZAJĘĆ	KOD ZAJĘĆ USOS	punkty ECTS	Egzamin / Zaliczenie	Liczba godzin zajęć						
					RAZEM	WYKŁADY	ĆWICZENIA	KONWERSATORIA	LABORATORIA	SEMINARIA	ZAJĘCIA TERENOWE
MODUŁ 4. DYPLOMOWY											
22	Seminarium dyplomowe		10	Zal O3	30					30	
	RAZEM		10		30					30	
MODUŁ 5. PRAKTYKI ZAWODOWE											
23	Praktyka zawodowa (moduł kierunkowy)		4	Zal O1	60						60
24	Praktyka zawodowa (moduł specjalnościowy)		6	Zal O3	120						120
	RAZEM		10		180						180
OGÓLEM			60		662	167	285			30	180